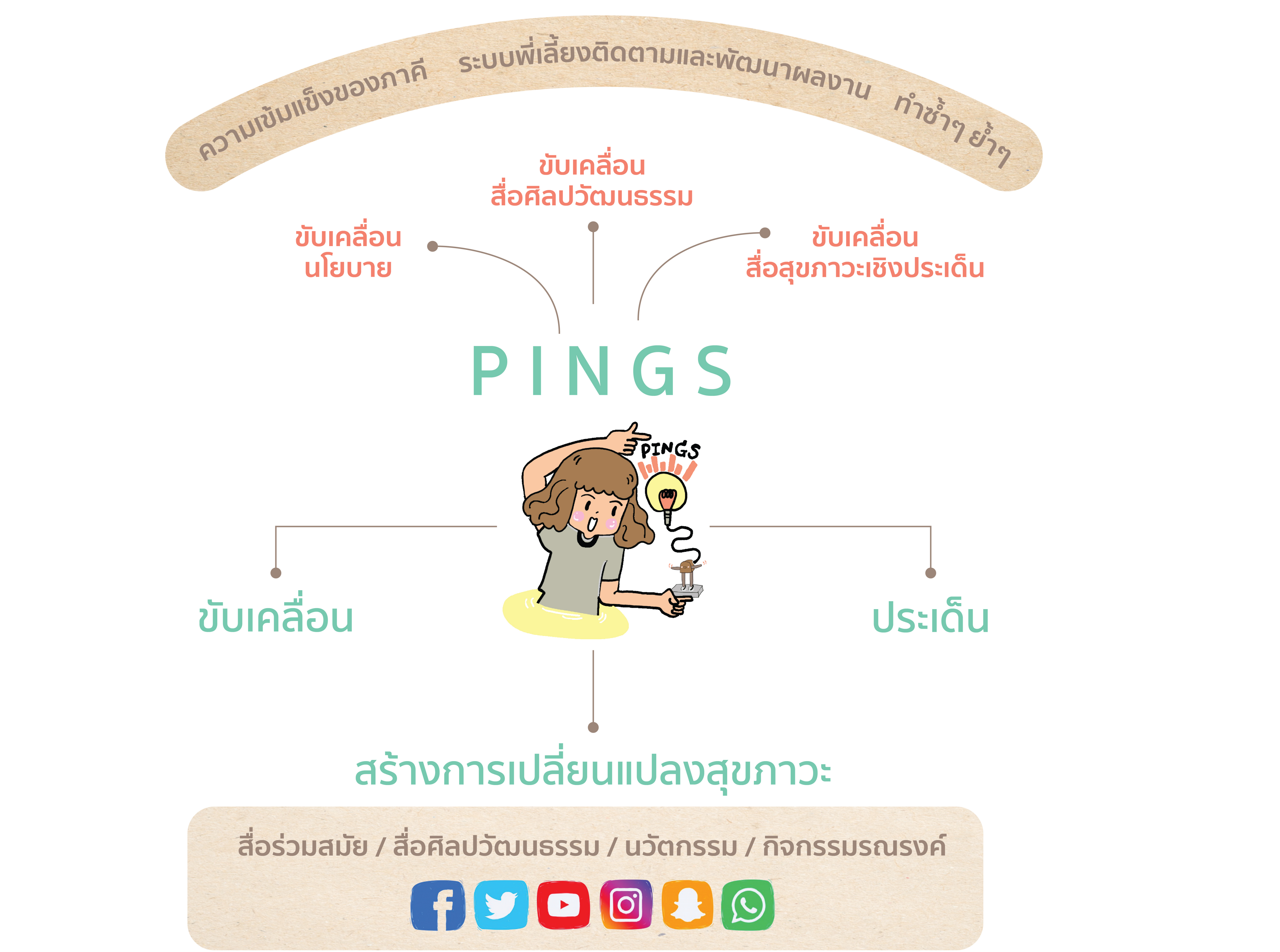

โครงการสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ: โครงการปings

แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ

ปัจจัยความสำเร็จ

“โครงการปings คือ การทำให้ประเด็นสุขภาวะที่มีความเข้าใจยาก สามารถเข้าใจง่าย และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม”

ที่มา

โครงการปings (Pings) ที่อยู่ภายใต้แผนงานนั้นเป็นโครงการที่ดึงความดีเล็กๆ มาให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมสร้างสิ่งที่ยิ่งใหญ่ให้กับสังคม จากสื่อศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย ทางด้านสื่อศิลปะ สื่อสมัยใหม่ และสื่อศิลปวัฒนธรรมในชุมชน แล้วทำการบูรณาการทั้งหมดโดยขับเคลื่อนเชิงนโยบายระดับชุมชน ระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ ซึ่งเป็นโครงการที่ดึงความสามารถเล็กๆ ของเยาวชนมาต่อยอดและขยายผลเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ แบ่งกลุ่มงานเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มงานที่เราทำงานอยู่คือกลุ่มงานขับเคลื่อนสื่อสุขภาพเชิงประเด็น ด้านสื่อสมัยใหม่ เช่น หนังสือ MV สื่อร่วมสมัยต่างๆ โฆษณา คลิปสั้น Viral Clip สื่อรณรงค์ และกิจกรรมรณรงค์ต่างๆ โดยในสื่อร่วมสมัยจะทำงานร่วมกับภาคีสุขภาพในเชิงประเด็น เช่น อย่าปล่อยให้เด็กอ้วน วิ่งสู่วิถีใหม่ การลดอุบัติเหตุ การสร้างเสริมสุขภาพเพื่อการลดละเลิกบุหรี่ และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นกลุ่มปัจจัยเสี่ยงหลักต่างๆ จากนั้นดึงเอาศักยภาพของเด็กและสถานศึกษา ทั้งในระดับอุดมศึกษา ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา รวมถึงระดับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อสร้างประเด็นที่สร้างเสริมสุขภาพต่างๆ แล้วดึงพลังของ สื่อมาทำงานร่วมกับชุมชน
2. กลุ่มงานที่ทำงานเกี่ยวกับสื่อศิลปวัฒนธรรม ชุมชนเพื่อการเปลี่ยนแปลง คือ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ สื่อพื้นบ้าน กลุ่มที่ทำงานกับสื่อพื้นบ้าน กลุ่มดนตรีสร้างสุข กลุ่มละครเพื่อการเปลี่ยนแปลงจะทำงานกับกลุ่มชุมชน เพื่อให้เห็นพลังในการเปลี่ยนแปลงของทั้งเยาวชน ชุมชน และพลังนโยบายของชุมชน
3. กลุ่มที่ทำงานขับเคลื่อนในเชิงนโยบายซึ่งทำงานสอดคล้องกับหน่วยงานที่กำกับดูแลนโยบายของประเทศเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญ

โครงการปings เป้าหมายเพื่อทำให้ประเด็นสุขภาวะที่เข้าใจยาก ให้เข้าใจง่ายและเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เช่น ใช้การสื่อสารผ่านรูปแบบภาพยนตร์สั้น Viral Clip เพื่อการรณรงค์ให้เกิดการรู้เท่าทัน และลด ละ เลิกเหล้า

อีกโครงการคือ “อย่าปล่อยให้เด็กอ้วน” เกิดจากการที่เราพบว่าเด็กอนุบาลและประถมกำลังมีภาวะอ้วนลงพุงและพ่อแม่เข้าใจว่าเด็กอ้วนคือเด็กน่ารัก จึงทำโครงการสื่อสารผ่านกระบวนการสื่อสมัยใหม่ นวัตกรรม และกิจกรรมรณรงค์ว่าเด็กอ้วนมีความเสี่ยงภาวะเสี่ยงโรคเบาหวาน โรคอ้วนในเด็ก และโรคอื่นๆ โดยโครงการมีระยะการทำงาน ดังนี้

ระยะที่ 1 ภายใต้ความร่วมมือระหว่างแผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ ร่วมกับสมาคมโฆษณาแห่งประเทศไทย สำนักโภชนาการสมวัย สำนักงานบริหารแผนงานอาหารและโภชนาการ จัดโครงการประกวดคลิปโฆษณาออนไลน์ ภายใต้หัวข้อ “อย่าปล่อยให้เด็กอ้วน” ปีพ.ศ. 2557 และโครงการประกวดสื่อโปสเตอร์ สติกเกอร์และเสื้อยืดในหัวข้อ อย่าปล่อยให้เด็กอ้วน 2 (ลดหวาน มัน เค็ม เพิ่มผักและผลไม้)

ในปีพ.ศ. 2558 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการกระตุ้นให้พ่อแม่ผู้ปกครองรุ่นใหม่ตระหนักถึงอันตรายในการเลี้ยงดูให้เด็กอ้วน และเปลี่ยนทัศนคติจากความเชื่อเดิมที่ว่า เด็กอ้วนคือเด็กน่ารัก เป็น เด็กอ้วนคือเด็กป่วย นำเป็นห่วง และเพื่อการต่อยอดผลงาน จากการประกวดไปยังโรงเรียนนำร่องที่เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาโดยผลงานเยาวชนจากการดำเนินโครงการ 1) คลิปโฆษณาออนไลน์ จำนวน 12 ผลงาน จากเยาวชนเข้าร่วมโครงการ 154 ผลงาน 2) สื่อโปสเตอร์ สติกเกอร์และเสื้อยืด จำนวน 25 ผลงาน จากเยาวชนเข้าร่วมโครงการ 150 ผลงาน

ระยะที่ 2 ภายใต้ความร่วมมือระหว่างสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ทำงานร่วมกับสำนักโภชนาการ สำนักงานบริหารแผนงานอาหารและโภชนาการ เครือข่ายเด็กไทยไม่กินหวาน เครือข่ายคนไทยไร้พุง และชมรมโภชนาการเด็กแห่งประเทศไทย จึงได้จัดโครงการประกวดสื่อและกิจกรรมเพื่อการรณรงค์ หัวข้ออย่าปล่อยให้เด็กอ้วน (ลดหวาน มัน เค็ม เพิ่มผัก ผลไม้) ปีที่ 1 และ ปีที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคในกลุ่มเป้าหมาย ผ่านการใช้สื่อและกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลาย มุ่งใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ด้านสุขภาพ มีการถ่ายทอดให้เกิดแรงบันดาลใจเพื่อการสื่อสารสุขภาพ โดยให้ความสำคัญกับครูผู้สอน เด็กนักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชน ในการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) กลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการ ได้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร (กทม.) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ทั้งนี้มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น จำนวน 20 โรงเรียน ครอบคลุมนักเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา รวม 1,515 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะๆ เวลาการดำเนินงานประมาณ 4 เดือน โดยมีเป้าหมายหรือผลลัพธ์สำคัญ 1) การลดอัตราการเกิดโรคอ้วนในเด็ก

2) โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเกิดสื่อและนวัตกรรมสร้างสรรค์ เกิดกระบวนการสร้างแรงบันดาลใจในการขับเคลื่อนงาน รวมทั้งการปลูกจิตสำนึกและการลดปัญหาด้านโภชนาการ

ในปีพ.ศ.2560 เป็นการดำเนินงานในระยะที่2 โดยการขยายพื้นที่การทำงานให้เกิดการขยายผลงานผ่านโรงเรียนที่เลี้ยงการติดตามผลงาน และสื่อผ่านทีมพัฒนาโครงการ และทีมที่เลี้ยงสื่อ ทั้งนี้เพื่อหนุนเสริมให้การดำเนินงานและการขับเคลื่อนโครงการบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ แผนงานสื่อศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) รวมทั้งสิ้น 50 โรงเรียนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ในปีพ.ศ. 2562 ได้มีการขยายผลไปสู่โรงเรียนเครือข่าย โรงเรียนนาร่อง เพิ่มเติมอีกกว่า 25 โรงเรียนภายใต้การบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่าง โครงการเด็กไทยแก้มใส ขยายพื้นที่โรงเรียนในส่วนของภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร จำนวน 25 โรงเรียน 19 จังหวัด 4 ภูมิภาค อีกทั้งยังเพื่อขยายการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ดำเนินการ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 80 โรงเรียนเครือข่าย

และอีกหนึ่งโครงการ วิ่งสู้ชีวิตใหม่ Run for New Life Story ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวเรื่องสุขภาพและกิจกรรมทางกาย และลดอัตราการเสียชีวิตด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) ซึ่งมีสถิติที่สูงขึ้นด้วยกระบวนการและเครื่องมือการวิ่ง ซึ่งเริ่มมีผู้ให้ความสนใจเพิ่มมากขึ้นและเป็นเครื่องมือเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง ผ่าน 8คนต้นแบบ บุคคลทั่วไปที่ยังติดกับดักปัญหาของการดูแลสุขภาพร่างกายของตนเองในสื่อในรูปแบบสารคดีเรียลลิตี้

อุปสรรคทำให้เกิดวิธีการใหม่

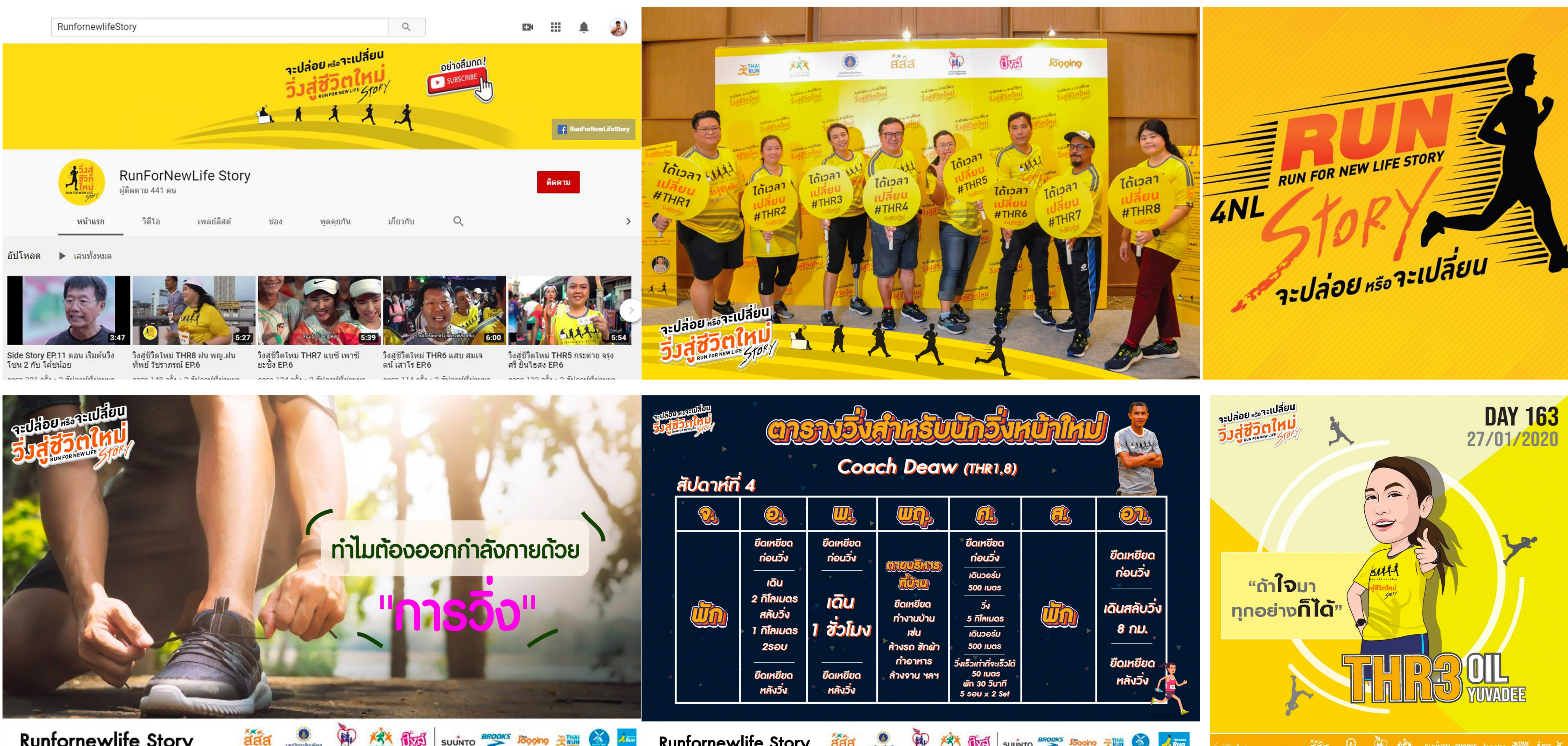
การสร้างองค์ความรู้และการสร้างความตื่นตัวสู่การปรับเปลี่ยน ในกลุ่มเป้าหมายทั้งบุคคลที่มีปัญหาด้านสุขภาพหรือมีโรคประจำตัวร้ายแรง ผู้ที่มีปัญหาทางกายภาพของร่างกาย อย่างคนพิการ หรือบุคคลที่มีปัญหาด้านโภชนาการ นอกจากนี้การสร้างองค์ความรู้ที่ถูกต้องและเข้าใจง่าย และลุกขึ้นมาเปลี่ยนแปลงตนเองอย่างต่อเนื่อง

ความสำเร็จมีที่มา

ความเป็น “Story” ด้วยการผลิตสารคดีแบบ “Reality” ชีวิตบุคคลต้นแบบตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทางที่แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลง 1) กระบวนการ ขั้นตอนและวิธีการคัดเลือกบุคคลต้นแบบ ทำให้ได้บุคคลต้นแบบที่มี “จุดแววอน” ที่แตกต่างกัน อันเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของการเล่าเรื่อง 2) การออกแบบโครงการที่มีความลงตัวในการทำงานร่วมกันระหว่างบุคคลต้นแบบ โค้ช ทีมผู้ผลิตสื่อและพี่เลี้ยงสื่อ 3) การบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างภาคีเครือข่าย โดยทุกภาคีมี “เป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกัน” และสามารถใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ทรัพยากรของตน / องค์กร เพื่อประโยชน์ต่อโครงการได้อย่างเต็มที่ และ 4) ความสามารถในการประสานงานและการบริหารจัดการของ ผู้จัดการและคณะทำงานแผนงานศิลปวัฒนธรรมสร้างเสริมสุขภาพที่เอื้ออำนวยให้งานประสบความสำเร็จอย่างราบรื่น

สรุป

โครงการ วิ่งสู้ชีวิตใหม่ Run for New Life Story พบว่าภายใต้การดำเนินงานทำให้เกิดการพัฒนากระบวนการและเกิดเป็นโมเดลเพื่อเกิดความยั่งยืนและการต่อยอดในอนาคต 1) การนำแนวคิดและแนวทางการออกแบบโครงการมาใช้เป็น “โมเดล” ในการขับเคลื่อนระดับจังหวัด 2) การจัดทำหลักสูตรหรือชุดความรู้ที่สามารถเรียนรู้และนำไปปฏิบัติได้จริง มี “คลังความรู้การวิ่งสู้ชีวิตใหม่” ที่เหมาะสมกับบุคคลทุกเพศ ทุกวัย ผ่านสื่อออนไลน์และออฟไลน์ 3) ควรเพิ่มประเภทของบุคคลต้นแบบ เช่น ผู้สูงอายุ และ 4) ควรบรรจุ โครงการวิ่งสู้ชีวิตใหม่ ไว้ใน “แผนพัฒนาของท้องถิ่น” โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน แกนนำเยาวชน สื่อท้องถิ่นและภาคธุรกิจเอกชนร่วมเป็นหุ้นส่วนการขับเคลื่อนและพัฒนาภายใต้บริบทของพื้นที่

อีกหนึ่งโครงการคือ “ดีไซน์ฮีโร่” เป้าหมายเพื่อให้เด็กนำเสนอแนวคิดสร้างสรรค์ในด้านต่างๆ ออกแบบการสื่อสาร ออกแบบชุดกิจกรรมหรือกระบวนการที่เป็นประโยชน์รวมถึงการสร้างนวัตกรรม ฯลฯ เพื่อเป็นแนวทางการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของคนในภาวะวิกฤต ในช่วงที่ผ่านมามีสถานการณ์มีโจทย์คือฝุ่นpm2.5 และโควิด-19 เด็กมัธยมที่ร่วมโครงการผลิต Application ที่มีลักษณะเหมือนแอปไทยชนะเพื่อใช้งานในภาวะวิกฤตหรือผลงานของเด็กนักเรียนม.5 จากโรงเรียนจุฬาภรณ ที่พัฒนาหน้ากากจากวัสดุธรรมชาติขานอ้อยและสับปะรดเพื่อช่วยลดขยะ ซึ่งตอนนี้มีคนขอซื้อลิขสิทธิ์เพื่อไปพัฒนาต่อ

อุปสรรคทำให้เกิดวิธีการใหม่

ประเด็นสุขภาพเป็นเรื่องที่ยาก จึงต้องคิด Content และวิธีการนำเสนอที่ตรงกับประเด็น รวมถึงต้องเลือกสื่อที่ตรงกับเทรนด์เพื่อให้เข้ากลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กเยาวชนได้ ซึ่งการทำงานต้องมีความเข้าใจในประเด็นและอัปเดตเทรนด์ใหม่อยู่เสมอ

ความสำเร็จมีที่มา

- ความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายและองค์กรที่เข้าร่วม มองเป้าหมายเดียวกัน พร้อมหนุนเสริมและให้ความร่วมมือ
- พี่เลี้ยงโครงการที่ดูแลเด็กเยาวชน มีความเข้าใจเชิงประเด็นและเข้าใจธรรมชาติของเด็ก
- ต่อเนื่อง ทำซ้ำ เพราะเราเห็นแล้วว่าตัวโครงการหรือกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จ ต้องทำซ้ำๆ ย้ำๆ จึงจะสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้

สรุป

โครงการบิงส์เป็นการนำเรื่องสุขภาพที่เป็นประเด็นมาทำให้เกิดความเข้าใจ เกิดการตระหนักรู้ ตื่นตัว เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งมันจะส่งผลกับเด็กในอนาคต มีเคสที่ยืนยันว่าบิงส์ได้เข้าไปทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในจิตใจได้จริงฯ คือเด็กที่เคยเข้าร่วมโครงการ Design Hero เมื่อ 8ปีที่แล้ว เขากลับมาร่วมทำงานกับสสส. เพราะว่ารู้สึกดีกับการทำงานกับชุมชนจริงๆ เป็นเหมือนน้ำซึมที่ทำได้ค่อยๆ เกิดการเปลี่ยนแปลง

